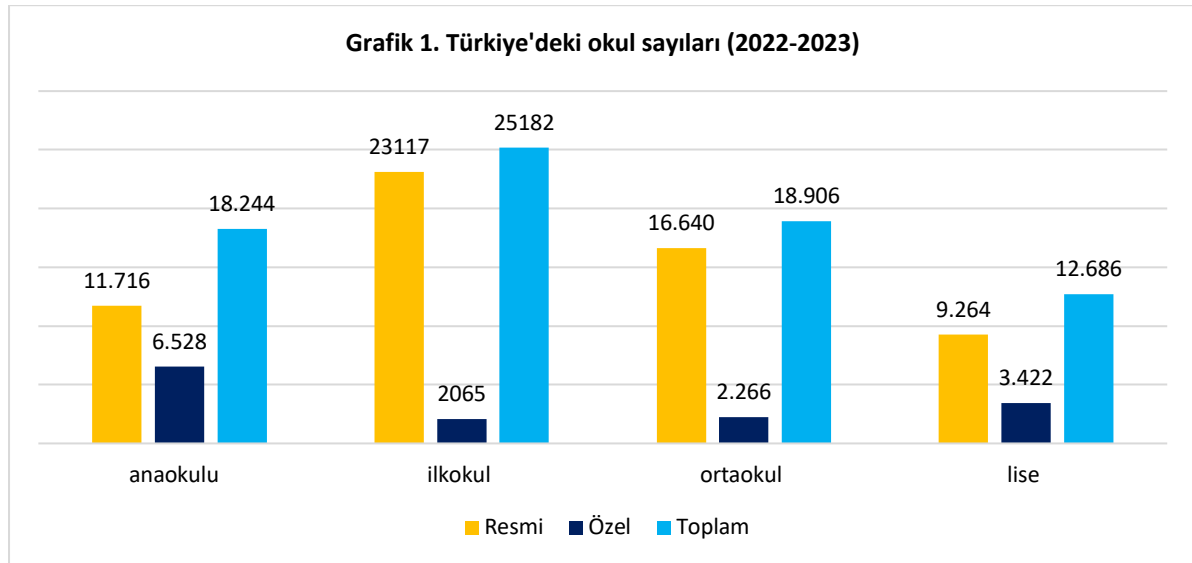

2023-2024 EĞİTİM ÖĞRETİM YIL SONU DEĞERLENDİRMESİ

2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı birçok yeni gelişme yaşanmış ancak bu gelişmeler eğitimi geliştiren, öğretmenlerin atamasını yapan, çocukların eğitim imkanlarına kolay ulaşmasını sağlayan, çocukları eğitimden ayrılmak zorunda bırakmayan, bilimsel, çağdaş, laik bir eğitim sistemine yönelik olmamıştır. Aksine çocukların hem eğitim niteliğindeki düşüş nedeniyle hem de yoksullaşma nedeniyle eğitim hayatını sonlandırıp çalışma hayatına katılması ya da özel okulları tercih etmesi gibi gerekçelerle devlet okullarından ayrılmalarına, çocuk işçiliğinin artmasına ve çocuk işçi ölümlerinin yaşanmasına, birçok atanmayan öğretmene yenilerinin eklenmesine neden olan gelişmeler olmuş yani kısaca ülkede devlet okulları beklenen eğitim imkanlarını ve niteliğini vermediği gibi bilimsel ve çağdaş eğitimden uzaklaşma sürecine girmiştir.

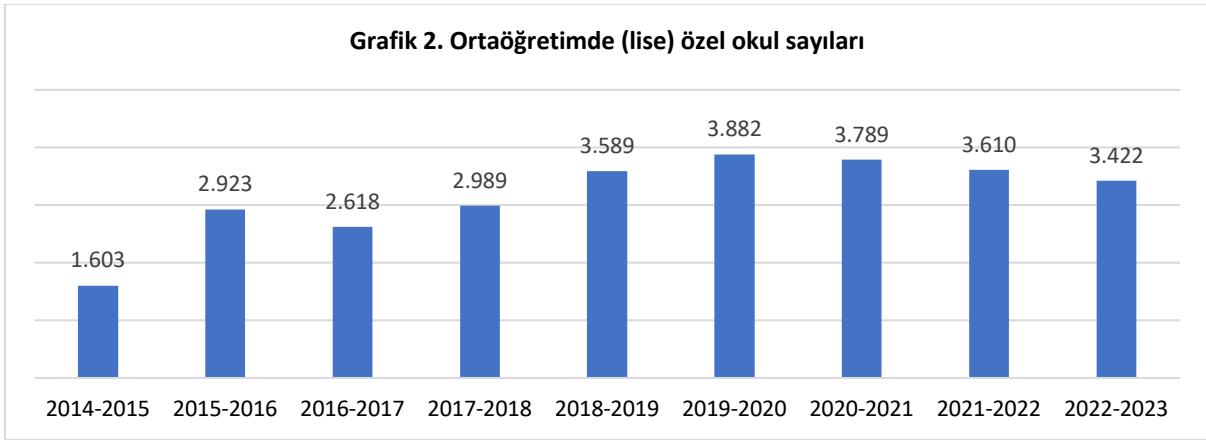
2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı içinde yaşanan gelişmelerden önce Millî Eğitim Bakanlığı tarafından en son açıklanan resmi istatistiklerle 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına ait verilerin incelenmesi ve okul sayısı, derslik başına öğrenci ve öğretmen başına düşen öğrenci verilerini görerek niceliksel durumun eğitime olan avantaj ya da dezavantajlarını gözlemlemek mümkündür.

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı resmi verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

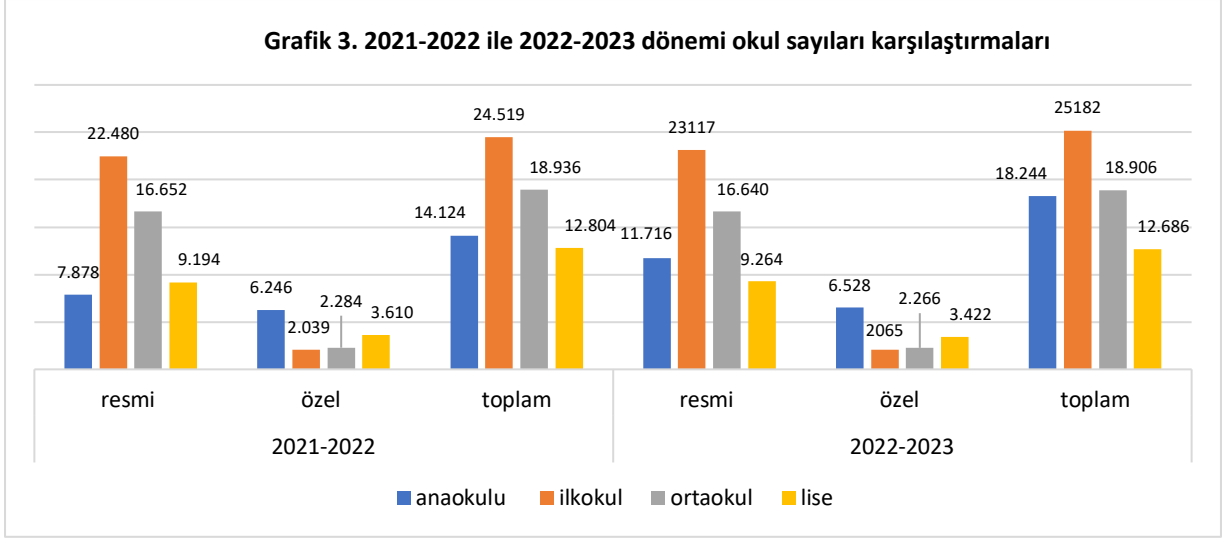
Türkiye’de 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına ait verilere göre en fazla devlet okulu sayısının ilkokula ait olduğu görülürken en fazla özel okul sayısı okul öncesine ait olmuştur. En düşük sayılara bakıldığında ise devlet okullarında lise ilk sırada, anaokulu ikinci sırada yer almıştır. Buna göre Türkiye’de anaokulu ihtiyacının devlet tarafından karşılanmadığı için özel anaokulu sayısının da yüksek olduğu grafikte görülmektedir. Ayrıca lise için de öğrencilerin çoğunun özel okulları tercih ettiği bunun nedeninin ise YKS (Yükseköğretim Kurumları Sınavı)’ye hazırlık süreci olduğu bilinmektedir. Öğrencilerin devlet okullarında üniversiteye giriş sınavlarına hazırlanamayacağını düşünmesinin kuşkusuz en önemli nedeni

öğretmen ihtiyacının, okul, derslik, materyal ihtiyacının, sosyal ve kültürel alan ihtiyacının, devlet okulları fikrinin donanım olarak olarak bilinçli şekilde yetersiz bırakılmış olmasıdır. Herhangi bir şekilde özel destek almadan sınavı kazanma ihtimalinin olmadığını düşünen öğrenciler çoğunlukla temel liseleri tercih etmektedir. Çünkü devlet okullarında verilen eğitimin yetersizliğinin ancak bu okullardaki eğitim ile giderilebileceği düşünülmektedir. Öğrencileri ve velileri bu düşünceye yönlendiren paralı eğitime mecbur bırakan kuşkusuz ki Milli Eğitim Bakanlığı'nın verdiği yetersiz, bilimden uzak haliyle sınavda beklenen bilgi düzeyini karşılamayan eğitim sistemidir. Oysaki öğrencilerin diledikleri üniversite ve bölüme gidebilmelerini sağlayacak imkanları çocuklara sunması gereken kamusal ve parasız eğitim ile devlet okullarıdır.

Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı resmi verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

2014-2015 Eğitim-Öğretim Yılı sonrasında ortaöğretimde hızla artan özel okul sayısı, son beş dönemde 3 binin üstüne çıkmıştır. Son dönemdeki bu hızlı artış devlet okullarının üniversiteye geçiş konusundaki yetersizliğinin kanıtı gibidir. Son iki yılda görülen azalmanın ise yaşanan ekonomik krizle ilgili olduğunu söylemek mümkündür. Kriz nedeniyle artan özel okul fiyatları aileler tarafından karşılanabilir olmaktan çıkmıştır. Buna rağmen yine de özel okul sayısı 3 binin altına inmemiştir.

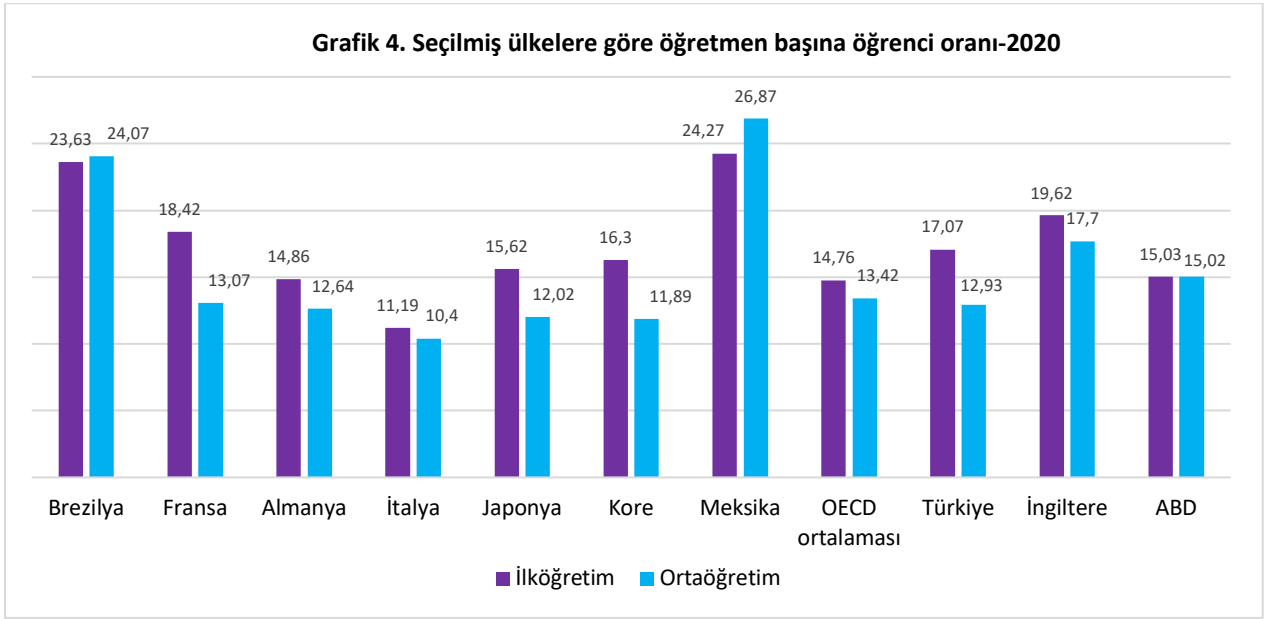
Kaynak: Millî Eğitim Bakanlığı resmi verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

2021-2022 Eğitim-Öğretim Yılına göre 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına anaokulu sayısı en fazla artan okul olurken, ilkokul düşük bir oranda artış göstermiş, ortaokul ve lisede de düşüş söz konusu olmuştur. Devlet okulları ile özel okulların gelişimi aynı yönde olmuş ve özellikle anaokulunda devlet okulu sayısı önemli ölçüde artmış olmasına rağmen özeldede artış söz konusu olmuştur. Bu durum Türkiye'nin anaokulu ihtiyacının devlet tarafından hala karşılanmadığının göstergesidir.

Ayrıca günümüzde ebeveynlerin ikisinin de çalışma hayatına dahil olma oranı arttığı için kreş ihtiyacı da artmaktadır bu nedenle devlet talebi karşılayacak düzeyde kreş imkânı sunmalıdır. Ancak bu imkânın da çoğunlukla özel kurumlar tarafından sağlandığı bilinmektedir. Ayrıca Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Diyanet İşleri Başkanlığı ile 2023 yılında imzalamış olduğu protokolde Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş *“Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız ile Başkanlığımız arasında imzalanacak protokolle, Bakanlığın sosyal yardım programlarından faydalanan vatandaşlarımızın, Başkanlığımıza bağlı Kur'an kurslarında eğitim alan 4-6 yaş aralığındaki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı çocuklarımızın eğitim süreçlerindeki beslenme, temizlik hizmetleri ve eğitim programının uygulanmasına yönelik eğitim materyalleri açısından nakdi olarak desteklenmesi amaçlanmaktadır.”* *“Kurs verecek olan kişiler formasyon alan kişiler olacak”* şeklinde açıklama yapmış ve bu açıklama ile özellikle yoksul ailelerin çocuklarını Kur'an kursuna göndermesi konusunda yönlendirici olmakla kalmamış, Kur'an kurslarının adeta alternatif bir okul öncesi eğitim merkezi olduğu algısı yaratılmıştır.

Çocukların bilinçli, ahlaklı, çağdaş ve laik bireyler olması için eğitim önce ailede başlar, okulda devam eder yani çocuğun gelişimi, ahlakı, toplumsal yaşama uyumuna dair kazanımların verileceği yer Kur'an kursları değil, okullardır.

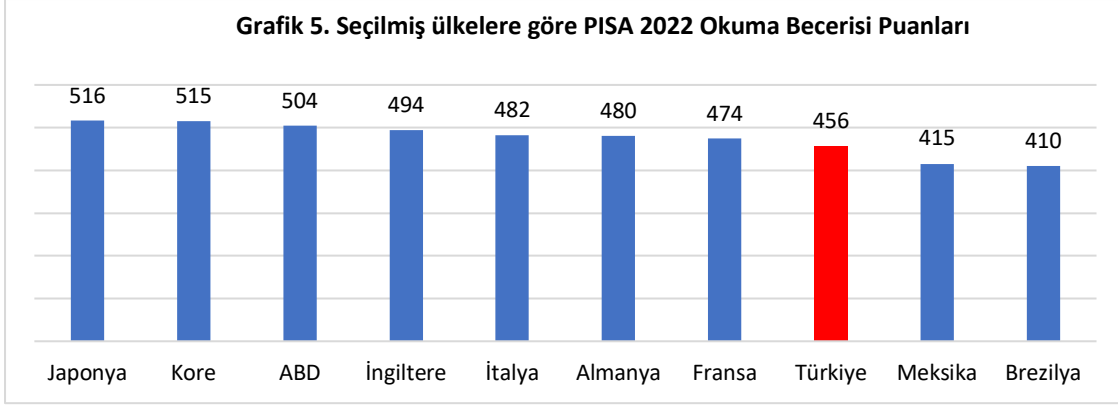
Okul sayılarının yanında Millî Eğitim Bakanlığı'nın sıklıkla belirttiği derslik başına düşen öğrenci sayısı 2022-2023 Eğitim-Öğretim Yılına için ilkökullerle ortaokuller toplamında 23, lisede ise 20 olurken öğretmen başına öğrenci sayıları ilkökuller için 18, ortaokuller için 14 ve ortaöğretim için 22 olarak gerçekleşmiştir. Ancak kalabalık sınıflarda eğitim sorunu devam etmekte, özellikle göç alan illerde hala ortalamaların üstünde kalabalık sınıflar bulunmaktadır. İyi ve verimli bir eğitimin tek başına sınıf mevcudunu düşürerek ya da öğretmen başına öğrenci sayısını azaltarak sağlanamayacağı da bir gerçektir. Bununla ilgili objektif sonuçlar elde etmenin yolu, seçilmiş ülkelere ait öğretmen başına öğrenci oranları ile PISA 2022 sonuçlarının mukayese edilmesidir.

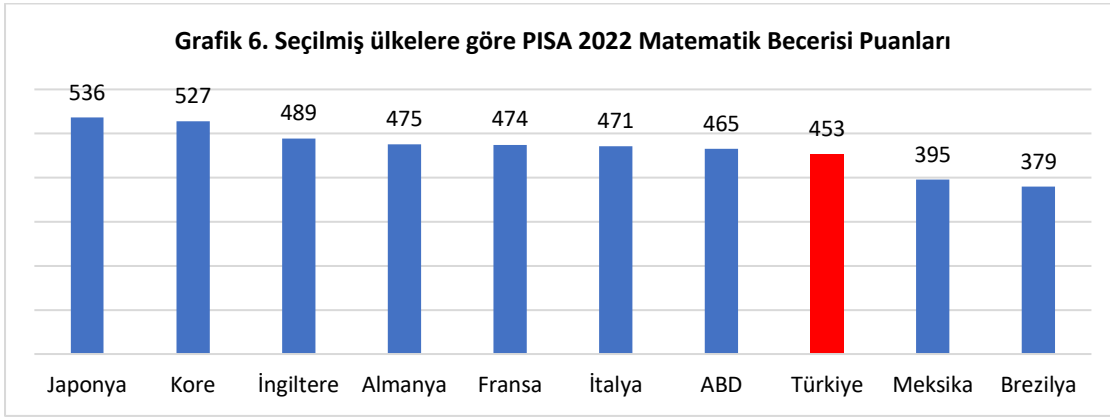
Kaynak: OECD verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

OECD tarafından en son 2020 yılı için açıklanan ülkelerin öğretmen başına öğrenci oranlarına bakıldığında Türkiye ilköğretimde ve ortaöğretimde en yüksek orana sahip 5. ülke konumunda yer almıştır. OECD ortalaması dikkate alındığında ise Türkiye'nin ilköğretim için ortalamaların üstünde ortaöğretim (lise) için ise ortalamaların altında olduğu görülmüştür. Ancak bunun niceliksel bir yorum olduğu unutulmamalıdır. Öğretmen başına düşen öğrenci oranının az olmasının kuşkusuz ki öğrencinin başarısının artmasında ve daha verimli bir eğitim sürecinin oluşmasında rolü büyüktür ancak bu nitelikli bir eğitim için tek başına yeterli değildir. Okulda verilen eğitim programının içeriği, sağlanan imkanlar (laboratuvar, kütüphane vb.) gibi birçok farklı etken de dikkate alınmalıdır. Sonuçta eğitim bir bütündür tüm imkanlar aynı anda en doğru biçimde sunulduğunda başarıya ulaşmak söz konusu olabilir.

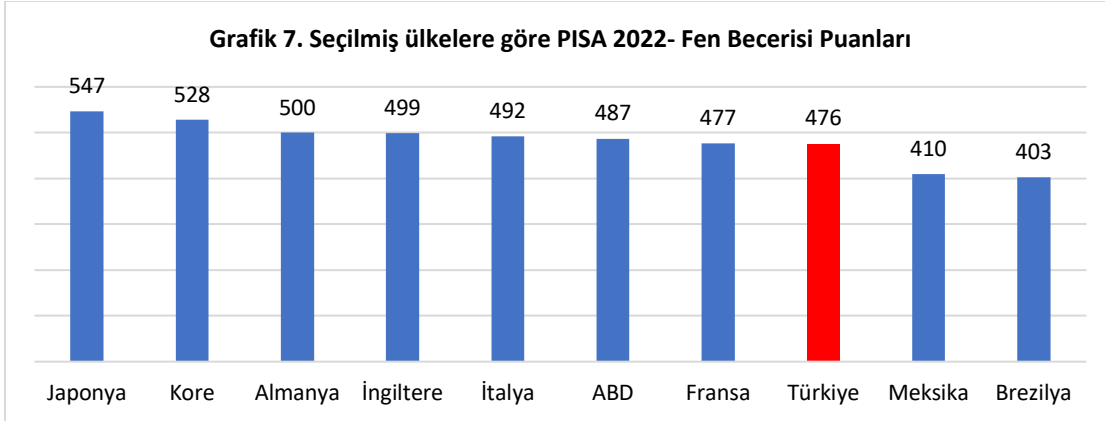
Bu nedenle Türkiye'de öğretmen başına düşük belirlenen öğrenci oranının başarı getirip getirmediğini anlamak için 2022 PISA verileri ile grafik 4'te yer alan aynı ülkelerin puanları içinde Türkiye'nin durumunu değerlendirmek mümkündür.

Kaynak: OECD PISA 2022 verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Kaynak: OECD PISA 2022 verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

Kaynak: OECD PISA 2022 verileri kullanılarak hazırlanmıştır.

PISA 2022 sonuçlarında ülkelerin üç alanda ayrı ayrı puanları karşılaştırılmıştır. Buna göre Türkiye, üç alanda da başarı puanı açısından en düşük puana sahip 3. ülke olmuştur. Ayrıca okuma becerisinde 2018 PISA sonuçlarında 466 puana sahip olan Türkiye, 2022 PISA'da on puan kaybederek puanını 456'ya düşürmüştür.

Ülkelerin öğretmen başına öğrenci oranları ile PISA puanları karşılaştırıldığında; öğretmen başına öğrenci oranı nispeten bazı ülkelere göre düşük gerçekleşen Türkiye'nin PISA sonuçları sıralamasında üç beceri alanında da belirlenen puanlara göre sondan üçüncü olduğu görülmüştür.

İlköğretimde öğretmen başına öğrenci oranı Türkiye'den fazla olan İngiltere, grafikte yer alan 10 ülke arasında okuma ve fende 4., matematikte 3. sırada yer almıştır. Fransa ise okuma ve fende 7. sırada matematikte 5. sıradadır. Türkiye'nin 17,07 olan öğretmen başına öğrenci oranı Kore'de 16,3 olmuş, iki ülke arasındaki bu yakın oranlara rağmen Kore tüm beceri alanlarında 2. sırada yer almıştır.

Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci oranı Türkiye'den fazla olan Fransa ve İngiltere'ye ek olarak ABD için de aynı durum geçerlidir. ABD okumada 3. matematikte 7. ve fende 6. sırada yer almıştır. Ortaöğretimde öğretmen başında öğrenci oranları Türkiye'ye çok yakın olan Japonya PISA puanlarına göre 3 beceride de ilk sırada yer alırken Almanya okumada 6. matematikte 4. ve fende 3. olmuştur.

Türkiye, öğretmen başına düşen öğrenci oranları konusunda daha iyi konumda olduğu bazı ülkelere göre bile PISA sonuçlarında düşük düzey başarı göstermiştir. Sonuçta sınıf sayısını ya da öğretmen başına düşen öğrenci oranını düşürmenin tek başına hiçbir anlam ifade etmediği, dünya ile mukayese söz konusu olduğunda ülkenin temel beceri alanlarında sınıfta kaldığı görülmekte ve başarı düzeyini arttırmak için eğitimde bütünün tüm parçalarının aynı anda iyileştirmesi gerekmektedir.

PISA 2022 sonuçlarında diğer birçok ülkeye göre Türkiye'nin başarı düzeyinin düşüklüğüne çözüm oluşturmak için bilimsel, çağdaş, sorgulayıcı eğitim sisteminin güçlendirilmesi gerekirken Millî Eğitim Bakanlığı tarafından "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" adıyla tüm bu gerekliliklerden uzak bir içerikle yeni eğitim programı hazırlanmıştır. Üstelik programın kamuoyunun görüşlerine açılması ancak bildirilen 67 bin 284 görüş ve öneriye rağmen hiçbir değişiklik yapılmadan 27 Mayıs 2024 tarihinde onaylanması, amaçlananın eğitimin niteliğini arttırmak olmadığını açıkça ortaya koymaktadır.

Uzun bir çalışma sonucunda hazırlandığı söylenen eğitim programı, ortak metin ve ayrı ayrı hazırlanmış ders içerikleri ile oluşturulmuştur. Kamuoyunun fikrini almak için sadece 10 günlük bir süre verilmiş, bu süre içinde sendikamız öğretmenlerin ve uzmanların katkıları ile hem ortak metin hem de ders içeriklerine yönelik incelemelerini yapmıştır. Yapılan inceleme sonucunda Anayasaya ve 1739 sayılı Millî Eğitim Kanunu'nun temel ilkelerine aykırı, bilimsellikten uzak, laik ve çağdaş eğitimi yok sayan, sorgulamayan bir nesil yetiştirmeyi amaçlayan, özgürlüğü sadece ülkesine faydalı bir birey olma sınırları içinde tutarak tanımlayan, "aklı hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller" yerine "aklıselim, kalbiselim, zevkiselim nesiller" yetiştirmeyi hedefleyen bir eğitim programını hazırlandığı görülmüştür. Matematikten integrali, biyolojiden evrimi çıkararak, tarihte Atatürk ismini daha az geçirerek hazırlanan programın bilimsel, laik ve çağdaş eğitim sistemi olarak tanımlanması mümkün değildir. Bu nedenle Eğitim-İş Sendikası olarak hazırladığımız rapor ve başlattığımız imza kampanyası ile "Türkiye Yüzyılı

Maarif Modeli" adıyla hazırlanan eğitim programının tamamen geri çekilmesi talebinde bulunmamıza rağmen dikkate alınmamış ve çocukların geleceğini yok sayan, eğitimin gelişmesine değil gerilemesine hizmet eden bu program 27 Mayıs 2024 tarihine Milli Eğitim Bakanı tarafından onaylanmıştır. Onaylanan bu programın bilimsel, çağdaş ve laik eğitim sistemine aykırı, ÇEDES (Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum) Projesi'nin amaçlarına uygun olarak hazırlandığı da unutulmamalıdır.

Hazırlanan yeni eğitim programı tarafından da desteklenen ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), Diyanet İşleri Başkanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında imzalanan ÇEDES (Çevreme Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum) projesi, okullarda görev yapan öğretmenlerin yerine din görevlilerinin eğitim vermesinin önünü açan bir projedir. Çocukların toplumsal değerlerine sahip çıkması için hazırlandığı ve bu nedenle uygulanmasına karar verildiği söylenen bu proje, öğretmenlik mesleğinin itibarını hiçe sayan ve okulları dini eğitim veren kurumlara dönüştüren bir uygulamadır.

Proje kapsamında okullara imam, müezzin, vaiz, din hizmetleri uzmanı ve Kur'an kursu öğreticisi gönderilmesi, çocuklara birçok ilde cami temizliği, mezarlık temizliği yaptırılması gibi uygulamalar ile dönem içinde sıklıkla karşılaşmıştır. Daha vahim olan ise projenin, 27 Mayıs 2024 tarihinde onaylanan eğitim programı ile birlikte büyük oranda desteklenir hale gelmiş olması, laik ve bilimsel eğitime aykırı birçok uygulamanın yanında çocukların psikolojisinin olumsuz yönde etkilenmesi ve öğretmenlik mesleğinin saygınlığına zarar verilmesi gibi birçok olumsuzluğu beraberinde getirmiş olmasıdır.

Eğitimin yeri okuldur, okul saatlerinde öğrencilere verilecek eğitimin her türlü muhatabı da öğretmenlerdir. Değerlere sahip çıkma ya da proje kapsamındaki birçok konuya ilişkin yeterli eğitim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi kapsamında dersin öğretmenleri tarafından okullarda gerektiği biçimde verilmektedir. MEB'in eğitimin niteliğini arttırmaya yönelik gerçek anlamda bilimi önceleyen, PISA gibi uluslararası sınavlarda başarı düzeyimizi arttıracak hedeflerle hazırlanmış projeler yapması beklenirken, ÇEDES projesini bir de bu projenin uygulanmasını ve hedefine ulaşmasını kolaylaştıran eğitim programını hazırlamayı tercih etmesi açıkça eğitime vurulmuş darbedir.

Sonuçta sürekli dillendirilen ve bir başarı gibi değerlendirilen sınıf mevcudu azlığı, öğretmen başına düşen düşük öğrenci oranları, ÇEDES ve "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" adını taşıyan eğitim programı ile birleştiğinde başarının değil, bilimsellikten, sorgulamaktan, laik eğitimden kopuş ile yeni nesiller için başarısızlığın göstergesi olacaktır.

Devlet okullarında çocukları ÇEDES gibi uygulamalara mecbur bırakan sistemlerin etkin olması, Milli Eğitim Bakanı'nın STK (Sivil Toplum Kuruluşu) dediği yapılarla MEB arasında yapılan protokollerin okullarda cemaatlerin etkinliğini arttırması, eğitim programının bilimsel gerçeklerden kopuk ve yetersiz olması gibi nedenlerle ekonomik durumu elverişli olan aileler çocuklarını devlet okullarından alıp özel okullara yazdırmayı tercih etmektedir. Ülkenin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan eğitim

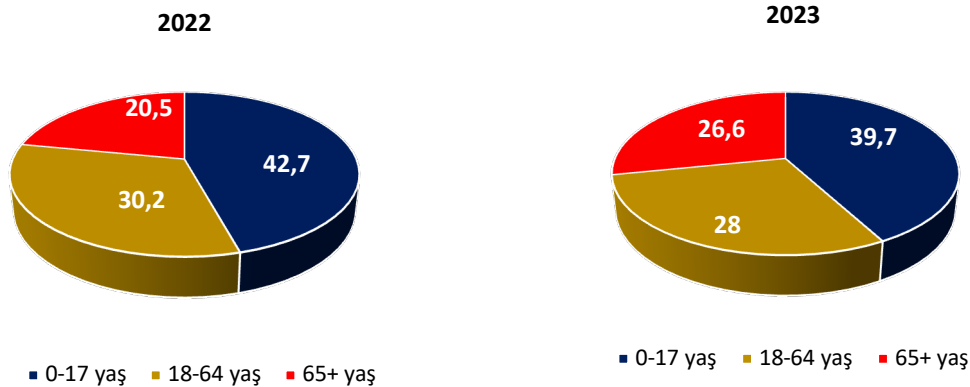
programından memnun olmayan ve çocuklarını devlet okullarından köşe bucak kaçıran ailelerin sayılarının her geçen gün artması, yapılan tüm sınavlar için dışardan eğitim desteği almayan öğrencinin nerdeyse kalmadığı kısacası eğitimin güven kaybettiği bir ülkede son dönemde dayatılan eğitim sisteminin gözden geçirilmesi ve yeniden hazırlanıp onaylanması şarttır.

Çocukların bir bölümü ailelerin kabul etmediği ya da onaylamadığı eğitim sisteminden maddi olanakları sayesinde bir miktar da olsa kendini kurtarabilmekte, aynı maddi olanaklara sahip olmayan öğrenciler kendilerine dayatılan eğitim sistemine mecbur bırakılmaktadır.

Eğitim sisteminde yaşanan mağduriyetler, eğitimin yönetilmesindeki hatalarla olduğu kadar, ekonomi politikalarının yanlışlığıyla da ilişkilidir. Yanlış ekonomi politikalarının sonucu olarak artan enflasyonun etkisiyle çocuk yoksulluğunun derinleşmesi ve buna bağlı olarak eğitimden ayrılan çocuk sayısının artması, yaşanan aksaklıkların ve eğitime erişimde eşitliğin sağlanamamasının nedenlerinin başında gelmektedir.

Çocuk yoksulluğunun artışına dair en çarpıcı veriler dönem içinde TÜİK tarafından açıklanan ve ilk kez EUROSTAT tarafından “Avrupa 2020 Hedefleri” kapsamında önerilmiş olan Yoksulluk ve Sosyal Dışlanma Riski Altında Olanların Oranı (AROPE) göstergesinin yaş gruplarına göre açıklanan verileridir.

Grafik 3: Türkiye'nin 2022 ve 2023 Yıllarına ait Yaş Gruplarına Göre AROPE Oranları (%)

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu resmi istatistikleri kullanılarak oluşturulmuştur.

Son iki yıla ait yaş gruplarının AROPE oranlarına bakıldığında hem 2022 hem de 2023 yılının en yüksek yoksulluk ve sosyal dışlanma oranının 0-17 yaş grubuna, en düşük oranın ise 65 yaş üstüne ait olduğu görülmektedir.

En yüksek AROPE oranınının 0-17 yaş grubuna ait olması ve bu oranın iki yılda da önemli ölçüde yüksek gerçekleşmesi Türkiye'nin **çocuk yoksulluğu** gerçeğini ortaya koymaktadır.

Yoksulluğun ve sosyal dışlanmanın çocuklar için bu kadar yüksek olması zorunlu eğitim sürecini kapsayan 0-17 yaş grubunun eğitim hayatından kopmasına neden olacaktır. Eğitimini tamamlamayan bu çocuklar ya evde zaman geçirerek ne eğitimde ne de istihdamda yer alan çocukların oranına ya da iş hayatına katılarak çocuk işçi oranına dahil olacaktır. Çocuk işçilik, 1999 yılında ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü) tarafından kabul edilen 2001 yılında ise Türkiye’de yürürlüğe giren “182 No’lu En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi” ile yasaklanmıştır (ILO,2024). Buna rağmen 2022 yılında 620 bin olan çocuk işçi sayısı 2023 yılında 759 bine çıkarak önemli bir artış göstermiştir. Kayıt dışı ve mevsimlik işçi olarak çalışmak zorunda kalan çocukların sayısını da dikkate aldığımızda çalışma hayatında 2 milyonun üzerinde çocuk işçi bulunmaktadır. Sorunun çözümü yerine çocukları çalışma hayatına daha fazla dahil edecek uygulama Millî Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılarak çocuk işçilik resmileştirilmiştir.

Mesleki eğitim adı altında yüzbinlerce öğrenci eğitimden koparılıp sermayeye ucuz işgücü oldu. Öğrenci sayısı 1 milyon 324 bin 840’a ulaşan MESEM’ler devlet eliyle çocuk işçiliğın yasal kılıfı, kamu kaynaklarının yandaş şirketlere peşkeş çekilmesinin aracı oldu.

Hem okula yalnızca haftada bir gün gitmesi gereken hem de diğer dört gün çalışması karşılığında ücret alan çocukların TÜİK tarafından açıklanan 2023 yılı “Yoksulluk ve Yaşam Koşulları İstatistikleri”ne göre yaşanan yoksulluğun yüksekliği göz önüne alındığında MESEM’e daha fazla yönelmeleri kaçınılmaz sonudur. Bu son 2023-2024 Eğitim Öğretim Yılıının ilk 6 ayında MESEM’lerde 8 çocuğun hayatını kaybetmesi ve yüzlerce çocuğun yaralanmasının nedeni olmuştur.

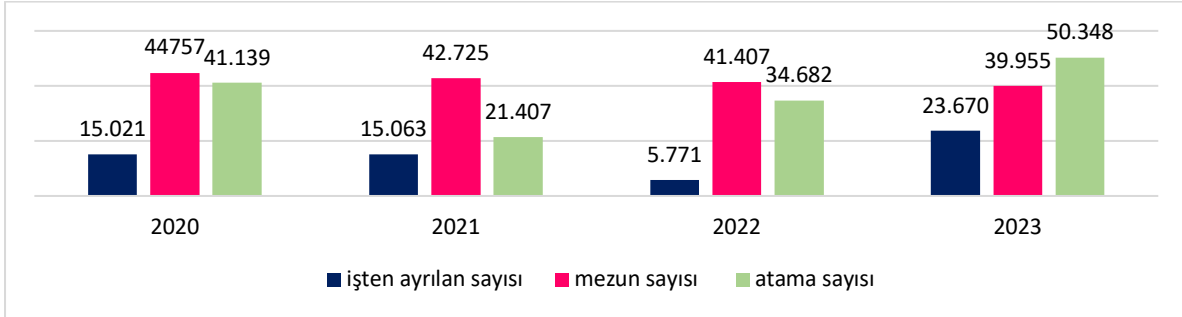
Arkası kesilmeyen çocuk işçi kazaları ve ölümleri, uygulama kapsamında staj yapan çocukların hiçbir şekilde hayati güvencesinin olmadığını, tehlikeli şartlarda çalıştırılarak serbest piyasanın ucuz emek ihtiyacı için kullanıldığını açıkça göstermektedir.

MESEM ile meslek sahibi olmanın ötesinde özellikle 0-17 yaş grubu için tanımlanan yoksulluk ve sosyal dışlanma oranının yüksekliğinden kaynaklı, gelir elde etme amacı ön plana çıkmaktadır. MEB’in bir uygulaması olan ve staj adı altında çok daha düşük ücretlerle istihdam edilen çocukların tehlikeli koşullarda çalıştırılmasına resmiyet katan MESEM uygulaması acilen kaldırılmalıdır. 2022 ve 2023 yıllarında oldukça yüksek oranlarda gerçekleşen 0-17 yaş için yoksulluk ve sosyal dışlanma oranı ve ailelerin genel olarak yoksulluğunun artması çocukları MESEM’e daha fazla yönlendirecek ve iş güvenliğinin olmadığı tehlikeli koşullarda çalışan daha doğrusu çalışmak zorunda kalan çocuk sayısını arttıracaktır.

Ülkede yaşanan yüksek enflasyon çocukların çoğunu yoksulluğa, güvencesiz işlerde çalışmaya, MESEM’e, eğitim hayatından kopmaya mecbur bırakmış ancak bununla sınırlı kalmamıştır. Krizin etkilediği gruplara her defasında bir yenisi eklenmiş ve en son krizle mücadele için “Kamuda Tasarruf

Tedbirleri” adı altında açıklanan paketten atama bekleyen öğretmenlerin sadece emekli sayısı kadar atamasının yapılacağı kararı çıkmıştır.

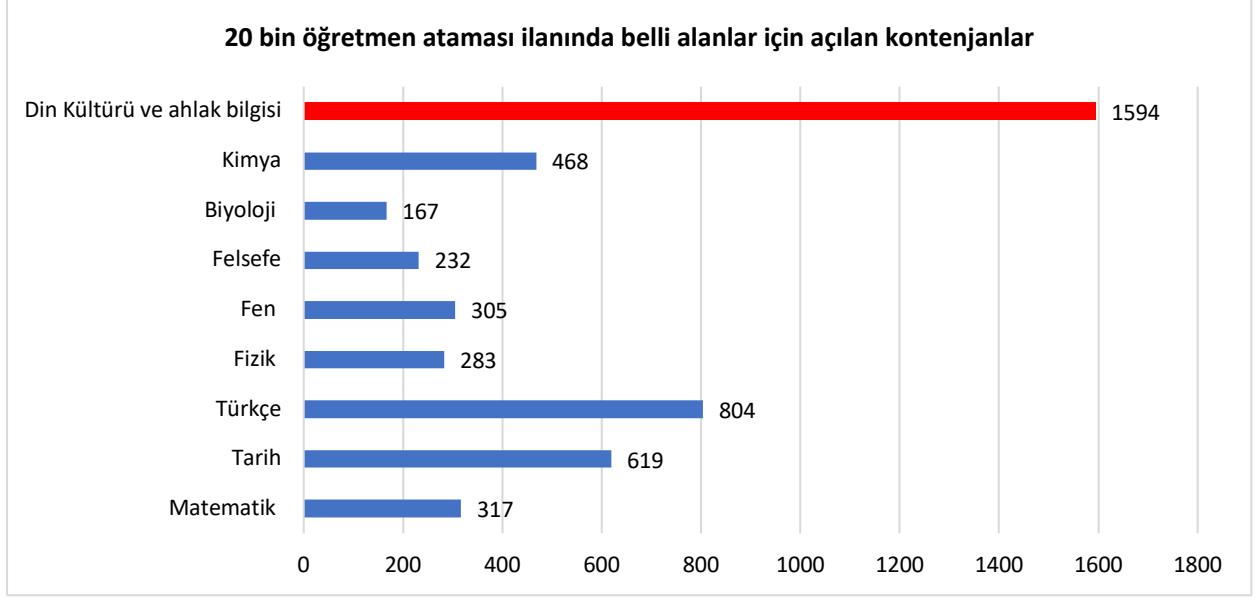
Mezun, işten ayrılan (emekli, istifa vb.) ve atanın öğretmenlerin yıllara göre sayıları (2020-2023)

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu’ndan edinilen verilerle tarafımızca oluşturulmuştur.

Öğretmenlerin durumunu gösteren grafikte 2023 yılı hariç her yıl mezun sayısı atanın sayısından fazla olmuştur. Geçmiş yıllarda atanmayan öğretmen sayısı dikkate alındığında 2023 yılında o yıl içinde mezun olan sayısına göre daha fazla atama yapılması, atama sayısı yüksek olmasına rağmen sorunu çözmeye yetmemiştir. İşten ayrılan öğretmen sayısı ise atanın ve mezun olan sayısından her yıl oldukça düşük gerçekleşmiştir. Yani işten ayrılan sayısı kadar istihdam sağlanması ifadesi sadece öğretmenleri dikkate aldığımızda bile bir ülkede genç işsizliğinin ne kadar artacağını gözler önüne sermektedir.

Görüldüğü üzere kısa sürede iş bulabilmek için sağlık ve eğitimde de ağırlıklı olarak siyasi iktidarın piyasaya hizmet eden din üzerinden sabır ve şükür telkininde bulunabilen itaatkar bir nesil yetiştirme amacını temsil eden Arapça Öğretmenliği ve Din Eğitimi alanlarından mezun olmak gerekmektedir. 1980 Anayasası'nın laikliğe aykırı dayatması olan 24. maddesinde "*Din kültürü ve Ahlâk Öğretimi ilk ve ortaöğretim kurumlarında okutulan zorunlu dersler arasında yer alır.*" ifadesine aykırı bir uygulama ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dışında Peygamberimizin Hayatı, Temel Dini Bilgiler, Kur'an-ı Kerim Dersi de seçmeli olarak eklenmiş ancak zorunlu seçmeli olarak uygulanmış, bu nedenle din öğretimi üzerine öğretmen alım sayısı artmıştır. Yani din öğretiminde yapılan çok sayıda öğretmen alımında amaç gençlerin iş sahibi olmasını sağlamaktan ziyade iktidarın siyasi amaçlarını gerçekleştirilmesi olmuştur.

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı resmi sitesinden edinilen veriler ile hazırlanmıştır.

Görüldüğü üzere bilimin temelini oluşturan alanlar için açılan kontenjanlar Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alanında belirlenen sayının çok gerisinde kalmıştır. Bu da ülkede bilimden ve laik eğitimden kopuşun en açık göstergesidir.

Yapılan öğretmen atamalarının düşük olması ve buna karşılık her yıl mezun olan öğretmen sayısının yüksek olmasının yanında geçmiş yıllarda da atanmamış olan öğretmenlerin eklenmesi açıkça enflasyonla mücadele araçlarından birinin öğretmen atamalarını azaltmak olduğunu göstermektedir. Kısacası yaşanan krizin faturası çocuklara yoksullaşma ve eğitimden ayrılma, öğretmenlere ise ataması yapılmayarak ödetilmektedir.

2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılında yaşanan ÇEDES projesi kapsamında cemaatlerle yapılan protokoller, hazırlanan eğitim programı ile laik, çağdaş ve bilimsel eğitime vurulan darbe, PISA sonuçlarına göre temel beceri alanlarında arttırılamayan ya da düşen başarı puanları, parasız kamusal eğitim fırsatının sağlanamaması, ekonomi politikalarının başarısızlığı nedeniyle artan çocuk yoksulluğu, MESEM'e yönelen çocuk sayısının artması ve çocuk işçi ölümlerinin yaşanması, zaten her yıl düşük gerçekleşen öğretmen atamalarının tasarruf tedbirleri altında daha fazla azaltılması durumları ülkede hem öğrenci hem de öğretmen açısından büyük bir çıkmaza girildiğini, eğitimin temel dayanaklarının zaman içinde nasıl yok edildiğini göstermektedir.

BASIN İÇİN

2023-2024 Eğitim Öğretim Yılında; ülkede yaşanan eğitim programı değişikliği ile bilimsel ve laik eğitimden kopuşun yaşanması, ÇEDES Projesi uygulamalarının etkisi ile STK adı altında birçok oluşumla protokoller yapılarak öğrencilerin ve okulların adeta cemaatlerin eline bırakılması, PISA 2022 sonuçlarına göre temel beceri alanlarında başarının düşük olması, ekonomik kriz ile birlikte çocuk yoksulluğunun ve buna bağlı olarak MESEM'e başvuran öğrenci sayısının artması, çocuk işçi ölümlerinin yaşanması, zaten düşük oranlarda gerçekleşen öğretmen atamalarının emekli ve istifa sayısı kadar olacağına açıklanmasıyla daha fazla düşürülmesi gibi birçok olumsuz gelişmenin yaşandığı, kısacası eğitimde atılan her adımın kazanım değil kayıplara neden olduğu bir dönem olmuştur.

Türkiye'de pandemi dönemi sonrası yaşanan ekonomik kriz ile birlikte artan yoksulluğun çocukları teğet geçmeyip aksine odak noktasına aldığını gösteren AROPE oranlarına göre 2023 yılında 0-17 yaş grubun yoksulluğu %39,7 ile en yüksek paya sahip olmuştur. Yoksulluk ve sosyal dışlanma riski altında olan grubun oranını ifade eden AROPE, Türkiye'de 2022 yılından beri hesaplanmaktadır ve 2022 yılında da 2023 yılında olduğu gibi en yüksek oran 0-17 yaş grubuna ait olmuştur. Çocuk yoksulluğunun bu derece yüksek bir orana sahip olması eğitimden ayrılarak çalışmak zorunda kalan çocuk oranını da arttırmış, 2022 yılında 620 bin olan çocuk işçi sayısı 2023 yılında 759 bine çıkmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın uzun yıllardır devam eden çocuk işçilik sorununa çözüm bulması ve bu çocukları tekrar eğitim hayatına dahil etmesi beklenirken aksi olmuş ve bakanlık çocuk işçiliği resmileştiren MESEM uygulamasını başlatmıştır.

MESEM ile öğrenciler hem okula devam etmekte hem de asgari ücretin üçte birine karşılık gelen ücret karşılığı çalışarak işverenin ucuz işgücü ihtiyacını karşılamaktadır. Son bulması gereken çocuk işçiliğini adeta onaylayan ve resmileştiren uygulama kapsamında son 10 yılda 689 iş kazaları nedeniyle hayatını kaybetmiş, yüzlerce çocuk yaralanmıştır.

Ekonomik krizin çocukları yoksullaştırması en temel haklardan biri olan eğitim haklarını bile özgürce kullanamadıkları bir sisteme mahkûm etmesi ve bakanlığın bu konuda iyileştirici düzenlemeler yapması gerekirken aksine çocuk işçiliği legalleştiren uygulamalara imza atması kabul edilebilir değildir.

Dönem içinde ekonomik krizin etkilerine bağlı olarak gözden çıkarılan tek grup öğrenciler olmamış, atanmayı bekleyen öğretmenler de bu süreçten payına düşeni almıştır. Uzun zamandır atanmayı bekleyen, mesleğini icra etmek için çaba sarf eden ve bunun üzerine bir gelecek planlaması yapan öğretmenlere, kamuda tasarruf tedbirleri adı altında atanacak öğretmen sayısının meslekten ayrılan (emekli, istifa vb.) sayısı kadar olacağı duyurulmuştur. Buna göre 2024 yılı için 20 bin öğretmen ataması yapılacağı ilan edilmiştir. 20 bin atama içinde branşlara göre açıklanan kontenjanlar içinde de adil olmayan bir dağılımın yapıldığı görülmüştür. Belirlenen kontenjan sayıları; Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 1594 , Kimya 468, Biyoloji 167, Felsefe 232, Matematik 317, Fen 305, Fizik 283, Türkçe 804 ve Tarih 619

şeklinde olmuştur. En temel ve zorunlu eğitimin her aşamasında yer alan Matematik, Türkçe, Fen ve Tarih alanında ataması yapılacak öğretmenlerin sayısı bini bulmazken, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi için 1594 öğretmenin ataması yapılacak olması dikkat çekicidir.

PISA 2022 sonuçlarına göre okuma ve matematik becerisinde düşüş görülen Türkiye’de bakanlığın, eğitim programını gözden geçirerek bu alanlardaki becerileri arttırmaya yönelik bilimsel ve sorgulayıcı bir program hazırlaması gerekirken aksini yapmış ve yeni eğitim programı ile bilimden nerdeyse tamamen kopuk, sorgulamaya tamamen kapalı, itaat etmeyi gerektiren ve tek tip insan yetiştirmeyi amaçlayan bir çalışmanın ürününü onaylayarak uygulamaya hazır hale getirdiği görülmüştür. Üstelik eğitim programı kamuoyuyla on gün için görüş ve önerilerin bildirilmesi maksadıyla askıya çıkarılmış, yaklaşık 67 bin 284 görüş ve öneri sunulmuş, sendikamız Eğitim-İş bu programın içeriğine yönelik rapor hazırlamış ve imza kampanyası yaparak programın tamamen geri çekilmesini talep etmiş ancak ne sendikamızın ne de fikir beyan eden 67 bin geri dönüşün dikkate alınmadığı görülmüştür. Bu tavır hazırlanan programın bilimsel yetkinliği ve başarıyı arttırmak, eğiti düzeyini en üst seviyeye taşımak amaçlarından tamamen kopuk, ÇEDES projesine uygun biçimde hazırlandığını ortaya koymaktadır.

Dönem içinde ÇEDES projesi kapsamında öğrencilere cami ve mezarlık temizliğinin yaptırılması, öğrencilerin okul dışına çıkarılarak dini öğretilerin gerçekleştirilmesi gibi birçok uygulamanın yeni eğitim programı ile güçlendirildiği görülmektedir. Okulları din görevlilerinin dilediği gibi gelip dersi bölmesine, laiklik ilkesine aykırı her türlü girişimde bulunmasına izin veren ÇEDES ve yeni eğitim programı ülkede eğitim sisteminin çöküşünün temsiliyetidir.